Omar Khayyam - Autoportret

Un om prin lume trece. El nu e musulman.
Nici infidel nu este. Nu crede-n legi şi zei.
Nu neagă, nu afirmă. Dar vezi în ochii săi
Că nimenea nu este mai trist şi mai uman.

Nu mi-am făcut vreodată din rugi şirag de perle
Ca să-mi ascund noianul păcatelor cu ele.
Nu ştiu dacă există o Milă sau Dreptate,
Dar totuşi nu mi-e teamă: *curat* am fost în toate.

Mă dojeniţi că veşnic sunt beat. Ei bine, sunt!
Necredincios mă faceţi. Şi ce dacă-i aşa?
Puteţi orice să spuneţi pe socoteala mea.
Îmi aparţin. Pricepeţi? *Şi sunt ceea ce sunt!*

Avui vestiţi maeştri. Făcusem mari progrese.
Cînd mi-amintesc savantul ce-am fost, azi îl compar
Cu apa ce ia forma impusă de pahar
Şi fumu-n care vîntul năluci ciudate ţese.

Cu-o mînă ţin Coranul şi cupa cu cealaltă.
Sunt cînd de partea legii, cînd muşc din fruct oprit.
Aşa mă ştie zilnic cupola cea înaltă:
Nici infidel cu totul, nici musulman smerit.

Virtuţile să-mi numeri doar una câte una.
Păcatele îmi iartă cu sutele, cu mia.
Nici vântul nu-ţi aţâţe, nici aerul mânia.
Tu ştii: curat şi sincer am fost întotdeauna.

Cătat-am horoscopul în a iubirii carte,
Şi-un înţelept strigat-a: „A fericirii parte
Aceasta este: - o fată ca luna argintie
Şi-o noapte care ţine un an cât o vecie".

Nu pot să fac deosebire între capcană şi momeală.
Un sfat mă-mpinge spre moscheie, iar altu-mi umple cupa goală.
Şi totuşi vinul şi cu mine şi draga-n ceasuri de iubire,
Mai bine fripţi într-o tavernă decât cruzi într-o mănăstire.

Prefacerea eternă

Dă-mi cupa şi ulciorul! Să bem, fermecătoare
Făptură plămădită din rouă şi eter!
Câte minuni ca tine zeflemitorul cer
De mii de ori schimbat-a în cupe şi ulcioare?

Aceste ornamente pe cupa delicată
Un băutor le-nscrise cu mâna-nfrigurată.
De dragul căror gene le-a vrut aşa de fine?
Şi-o să le sfarme, poate, îndurerat - de cine?

Olarul stă în faţa roţii. Cântă.
El modelează şolduri şi ulcioare.
El cranii mândre de sultani frământă
Şi ofilite mâini de cerşetoare.

S-aspiri aici la tihnă - ce tristă nebunie!
Nebun şi cel ce crede în pacea viitoare.
Curând te vei întoarce sub chip de iasomie
Pe care un netrebnic o va călca-n picioare.

Ascultă! Macii roşii îşi trag rubinul pur
Din sângele fierbinte al unui împărat.
lar vioreaua-şi scoate culoarea de azur
Din ochi adânci de fată care-a iubit curat.

Olarule, ai grijă! Tu chinui sfântul lut
Din care-n ziua-ntâia fu modelat Adam.
Pe roata ta văd mâna cea fină-a lui Bahram
Şi inima lui Kosru. la seama, ce-ai făcut?

De mii şi mii de veacuri se-nvârt în spaţii aştrii,
De mii şi mii de veacuri zori şi-asfinţituri sunt.
Să calci uşor, căci, poate, fărâma de pământ
Pe care-o sfarmi - alt'dată era doi ochi albaştri.

Priveam uimit olarul cum harnic modela.
Deodată auzit-am bucata de argilă:
Rugându-l pe şoptite: „Frământă blând, ai milă!
Un om la fel ca tine am fost şi eu cândva".

Cel ce creat-a stele şi-ntreaga vastă lume,
Când a creat durerea s-a depăşit pe sine.
Voi, buze ca rubinul şi voi, pleoape fine,
Câte sunteţi acolo sub ţărna fără nume?

Treci vesel prin viaţă! Sub cer, rătăcitoare,
Vor trece pururi inimi. Şi sufletu-o să cheme
La despărţire trupul. lar craniul care geme
De patimi, o să-l calce olarii în picioare.

Hain, am spart paharul de-o lespede aseară.
Dar mi-am întors privirea cu groază şi ruşine.
Şi-am auzit din ţăndări mustrarea lui amară:
” Am fost asemeni ţie, vei fi şi tu ca mine".

Când am să trec prin moarte, mi-oi desfrunzi atomii
Precum de vânt şi ploaie se scutură toamna pomii.
Şi am să ies din lume voios printr-o spărtură
Pe care-o s-o astupe zidarul cu-a mea zgură.

O mie de ulcioare, acasă la olar,
Vorbeau în şoaptă. Unul strigatu-mi-a: „Omar,
Evocă pe olarii şi pe cumpărătorii
Ce-am fost de mult sub aştrii, de aur, rotitorii".

Artistică e cupa. Noi toţi am admirat-o
Şi-am pus pe dulcea-i frunte săruturi mii şi mii
Dar timpu', - acest zănatec olar, ce-a modelat-o,
Tot el o să se-amuze, spărgând-o într-o zi.

Acest vas fu odată un biet îndrăgostit
Gemând de nepăsarea unei femei frumoase.
Iar toarta era braţul ce mângâia mâhnit
Suavul gât cu-atingeri uşoare, de mătase.

Tu cauţi fericirea? Dar drumul e închis,
Împrejmuit cu moarte. A lui Djemşid ţărână
E pulberea ce joacă în faţa ta-n lumină.
Căci un miraj e lumea. Viaţa e un vis.

Fii vesel, căci tristeţea o să dureze pururi!
Mereu aceleaşi stele s-or învârti-n azururi.
Din cărămizi făcute din trupul tău, n-ai teamă
Se vor zidi palate pentru neghiobi de seamă.

Tu îţi evoci strămoşii? Sunt ţărnă în ţărână.
Gândeşti la al lor merit? Priveşte cum surâd.
Să bem! Şi, fără teamă, să ascultăm din vid
Tăcerea fără nume pe univers stăpână.

De mult timp tinereţea s-a scuturat ca merii.
O, clar april al vieţii, de-a pururea pierdut!
Te-ai stins pe nesimţite. Te-ai destrămat tăcut
Cum se destramă zilnic blândeţea primăverii.

„Eu sunt minunea lumii", spunea ieri trandafirul.
”Cine-ar avea curajul să-mi facă vreo durere?”
Cânta privighetoarea şi repeta zefirul:
”O zi de fericire, un an de lacrimi cere."

Mă întristează pururi a Roţii învârtire
Şi răzvrătit sunt zilnic pe ticăloasa-mi fire.
Nu am însă puterea să mă despart de lume
Şi nici să-mi duc viaţa fără sâ-mi pese-anume.

Din veac se-nvârte Roata, fără ca ea să ţie
De calculul tău seama. La ce tot numeri stele?
Gândeşte mai degrabă că vei dormi sub ele.
Somn fără vise. Câinii cadavru-o să-ţi sfâşie.

Khayyām, Cereasca Roată-ascunde-al tău destin
Şi-a-nchis orice discuţii. Şi totuşi, tu ştii bine:
Paharnicul ei toarnă sub chip de stropi de vin
În cupa veşniciei mii alţi Khayyāmi ca tine.

O, Roată a tăriei! Dezleagă-mă de tine!
Căci tu te-amuzi să dărui nectaru-acestei vieţi
La proşti. Dar a mea minte nu-ncape şi nu ţine
Mai multe ca a celor pe care îi răsfeţi.

Pe răi îi fericeşte nedreapta lumii Roată.
Oglinda ei cea strâmbă mă doare. Ochiu-mi plânge
Pe-obrajii supţi asemeni cu-o cupă răsturnată.
Iar inima mi-e plină - ca un ulcior, - de sânge.

S-alerge după moartea-mi, Eternei Roţi îi place
Şi împotriva noastră, iubito, uneltesc.
Aşează-te pe iarbă. Dă-mi chipul îngeresc,
„Căci mâini îngerul morţii în iarbă ne-o preface."

Vanitas vanitatum

Miresme cupe, harfe şi bucle aurii:
O, jucării sfărmate de Vreme, jucării!
Gând, faptă, renunţare, virtuţi căinţi şi rugi:
Cenuşi pe care Timpul le spulberă, - cenuşi...

Ce-s oamenii? Podoabe ce-atârnă din tărie.
Sosesc, se duc şi iarăşi sosesc aici sub soare.
Din buzunarul humei şi-a cerului cutie
Mereu făpturi s-or naşte, căci Dumnezeu nu moare.

Spuneţi-mi, ce aduse a lumii bogăţie?
Nimic. în mână timpul lăsatu-mi-a doar vânt.
Un foc sunt. Când s-o stinge, nimicu-o să rămâie.
Am fost a lui Djem cupă; dar spartă - nimic sunt.

Crearea ta şi-a lumii, destinul ei şi-al tău
Sunt taine-aici şi taine vor fi în veci şi-n moarte.
Surâde-le ca unor pericole deşarte,
Căci pacea te-aşteaptă dincolo, -n negrul hău.

Cerească boltă pare o magică lanternă
Şi soarele e lampa. Iar lumea e-o cortină
Pe care defilează în hora lor eternă
Imaginile noastre - răni negre în lumină.

Nu plânge după ierii ce rupţi ţi-au fost din viaţă
Şi nu gândi la ziua ce nu ştii de-o să vie.
Şi ieri şi mâini şi astăzi iluzii sunt şi ceaţă.
Atât ai: clipa. Fă-o să umple-o veşnicie.

Bagdadul, Balkul, - spune-mi, ce s-a ales din ele?
Fatală e şi-o briză când floarea-i invoalată.
Bea! Şi evocă-n noapte, cu luna laolaltă,
Popoarele şi evii stinşi rând pe rând sub stele.

A' lui Bahram palate refugiu-s de gazele.
Unde cântau fecioare pândesc lei singuratici.
Bahram, neîntrecutul la prins măgari sălbatici
Sub trei movile doarme. Măgarii pasc pe ele.

Fatalitatea

O-nchipuire-i lumea din năluciri de fum.
Un loc vrea fiecare pe scenă să ocupe.
Tu află adevărul din adâncimi de cupe:
Că totul pendulează între miraj şi scrum.

Khayyām, în astă lume până şi adevărul
Hyperbolă doar este. Te chinuie mereu
Această înjosire? Dă-ţi sorţii trupul tău
Şi sufletu-ntâmplării. Ce-a scris - nu şterge Zeul.

O mână-ascunsă scrie şi trece mai departe.
Nici rugi, nici argumente, nici spaima ta de moarte
Nu vor îndupleca-o să şteargă vreun cuvânt.
Nici lacrimile tale nu pot să şteargă-un rând.

O, suflete, -mpreună suntem ca un compas
C-un braţ în lut, iar altul pribeag în infinit.
Un cerc imens înscriem în acest scurt popas.
Dar într-un punct, alături, cădea-vom la sfârşit.

Ce este-această goană de umbre colorate?
Fantastica lor fugă absurdă-i şi sublimă.
Ea naşte dintr-o mare ce astfel se exprimă
Şi în aceeaşi mare se-ntorc pe urmă toate.

Tot ce există fost-a marcat din prima zi.
Absenţi pe chipul lumii sunt binele şi răul.
Dintru-nceputuri Cerul a-nscris tot ce va fi.
Să scrie totul altfel, în veci nu-ndupleci zeul.

Când eşti sortită zilnic prin zodie cerească
Mâhnirea şi durerea mereu să te lovească,
O, inimă, poţi spune, în piept de ce-ai venit?
Şi pentru ce pleca-vei rănită la sfârşit?

De-adolescenţă anii încep să mă dezveţe,
Se scurse primăvara cu farmecu-i curat.
Iar pasărea-ncântării numită tinereţe
Nu ştiu nici când venit-a şi nici când a plecat

Imposibilitatea cunoaşterii

În sfere fără nume înalt m-am avântat,
Dar zboru-a fost cădere în cercul pământesc.
Şi n-am avut cui taina aici s-o-mpărtăşesc.
Şi plec pe-aceeaşi poartă pe care am intrat.

Pe drumul Cunoştinţei, spre fascinanta Meccă,
Vor toţi să meargă. Unii îl cată ceas de ceas.
Că l-au aflat zic alţii. Dar într-o zi un glas
Are să strige: "Nu e nici drum şi nici potecă!"

În vălmăşagul vieţii acei sunt fericiţi
Ce cred că le ştiu toate, şi cei ce totul neagă.
Şi eu am vrut să-mi fie cunoaşterea întreagă
Şi-azi pizmuiesc pe orbii pe cale întâlniţi.

Cortina sorţii-i trasă şi nimeni n-a pătruns
Destinul plin de taina ascunsă în culise.
Am căutat o viaţă, dar n-am aflat răspuns.
Intrârile enigmei rămân mereu închise.

Sunt gata de plecare - şi timpul ce mâhnit e!
Din mii şi mii de perle doar una am străpuns.
Idei fără de număr rămân netâlmăcite,
Pe ţărm un cer de gânduri rămân fără răspuns.

Cel care prin ştiinţă ajunse pân' la stele
Fu refuzat de taina de dincolo de ele.
Şi-acum stă ca şi bolta pe spate răstignit,
Uimit în veci de aştri şi pururi ameţit.

Există-o uşă-ascunsă ce-nchisă stă mereu.
Şi este-un văl prin care răzbat graiuri străine.
De tine se vorbeşte acolo şi de mine.
Dar vălul când cădea-va, tu n-ai să fii, nici eu.

Un călăreţ se pierde în negura-nserării.
Ce drum l-aşteaptă oare la marginile zării?
Păduri? Câmpie stearpă? - Nu ştiu. Iar mâini, ce scrie?
Va fi întins pe iarbă, ori sub ea? Cine ştie?

De ce toţi înţelepţii şi sfinţii, dând cu gura
În a vorbi de lumea din cer, - s-au dovedit
Profeţi doar ai minciunii? Dispreţu-a desminţit
Cuvântul lor, iar gura le-a astupat-o zgura.

Pe-un înţelept bătrân l-am întrebat:
"Ce ştii despre acei care-au plecat?"
"N-au să se-ntoarcă-n lume niciodată.
E tot ce ştiu. la cupa şi-o bea toată!"

Sunt clipe când îmi pare că tot ce-a trebuit
Să aflu despre lume, demult am desluşit.
Dar stelele mă mustră tăcut din patru zări:
„N-ai dezlegat nici una din marile-ntrebări."

Din pragul aurorii cocoşu-ţi aminteşte
Că s-a mai scurs o noapte din scurta ta viaţă.
Că în oglindă roză pământul străluceşte,
lar mintea ta şi astăzi va bâjbâi în ceaţă.

Multe-nvăţai şi multe cu voie-am şi uitat.
În mintea mea tot lucrul un loc anume-avea.
Dar tihnă-abia aflat-am când totul-am aruncat,
Ştiind că-i imposibil să afirmăm ceva.

Principiu-ascuns e-n taină. Plutim în neştiinţă.
Căci dincolo de mine tot necuprinsu-i mut.
De jos pân' la maeştri aceeaşi neputinţă.
Căci neputinţă-i totul ce-un sân a conceput.

În spatele cortinei din veac se află-ascunsă
Adevărata faţă a vieţii şi a lumii.
lar ţărna ni-i sălaşul. Dar şi-n imperiul humii
Ne-aşteaptă altă taină, la fel de nepătrunsă.

Am întrebat Savantul şi-am întrebat şi Sfântul
Sperând c-au să mă-nveţe suprema-nţelepciune.
Şi după-atâta râvnă atât se poate spune:
Că am venit ca apa şi-o să plecăm ca vântul...

În lume ca pe-o minge ne-aruncă-un joc fatal.
Ne azvârle-n dreapta, 'n stânga - precum vrea jucătorul.
Şi doar cel ce ne poartă mereu din val în val,
El singur ştie sensul, el ştie adevărul.

Din câţi scrutară noaptea în jur neliniştiţi,
Spre cercul Umbrei nimeni un pas nu a făcut.
Ce-amar va fi fost, Eva, întâiul tău sărut,
Că ne-ai născut atâta de desnădăjduiţi.

Fiinţa şi Neantul, Pământul, Nesfârşirea
Cu logica şi metrul, şi chiar şi fără ele
Le-am definit adesea. Dar n-avui nicăirea
Mai multâ profunzime ca-n faţa cupei mele.

Khayyām cosea la cortul filosofei. Dar
Căzu în creuzetul mâhnirii. Şi-atunci fumul
Fu spulberat de Parce în patru vânturi. Scrumul
L-a dat pe mai nimica un negustor avar.

Nu ştie nimeni taina ascunsă Sus sau Jos.
Şi nici un ochi nu vede dincolo de cortină.
Străini suntem oriunde. Ni-i casa în ţârână.
Bea şi termină-odată cu vorbe de prisos!

Nimicnicia şi absurdul vieții

Ivirea mea n-aduse nici un adaos lumii,
lar moartea n-o să-i schimbe rotundul şi splendoarea.
Şi nimeni nu-i să-mi spună ascunsul tâlc al spumii:
Ce sens avu venirea? Şi-acum - ce sens plecarea?

Un joc ce se repetă e viaţa - şi tu ştii:
Câştigul e durere şi moartea fără nume.
Ferice de copilul sfârşit în prima zi,
Mai fericit acela ce n-a venit pe lume.

Spun unii că există un Creator, şi zic
Că pentru a distruge, fiinţe a creat.
Fiindcă sunt urâte? Dar cine-i vinovat?
Sau pentru că-s frumoase? Nu mai pricep nimic.

Credinţă şi-ndoială, eroare şi-adevăr,
Ca boaba unei spume, uşoare sunt şi goale.
Opacă sau bogată în irizări de cer,
Această boabă-i chipul şi tâlcul vieţii tale.

Când am să plec din lume n-au să mai fie flori,
Nici chiparoşi, nici buze, nici vin cu-arome fine.
Nici zâmbet, nici tristeţe, nici înserări şi zori.
Nu va mai fi nici lumea - căci gândul meu o ţine.

Un punct pierdut e lumea în haosul imens
Toată ştiinţa noastră: cuvinte fără sens.
Om, pasăre şi floare sunt umbre în abis,
Zădarnic este gândul, iar existenţa - vis.

Un joc de şah e viaţa. Destinul singur joacă.
Iar noi suntem pionii. Vrând de urât să-i treacă,
Ne mută, ne opreşte, un timp ne mută încă
Şi apoi în cutia neantului ne-aruncă.

Tu ai să pleci spre ziuă sau poate chiar diseară.
E timpul să bei vinul cu sufletul uşure.
Tu te compari, nebune, cu o comoară rară
Şi crezi că hoţii-aşteaptă cadavrul - să ţi-l fure?

Toti cei care plecarâ au adormit pe rând
În pulberea săracă a vanităţii lor.
Să bem, şi-ascultă-aicea amarul adevăr:
Tot ce-a spus fiecare, o, Saki, a fost vânt.

Durere şi mâhnire în lumea nesfârşită,
Cu mii de taine plină - alt lucru n-am găsit.
Ai vrut mai mult să afli, o, inimă-ostenită,
Dar astâzi, la plecare, nu ştim de ce-am venit.

Se-ntunecă. Mesenii extenuaţi de viaţă
Au adormit. În umbră, priviţi ce palizi sunt!
Întinşi şi reci! Tot astfel vor fi şi în mormânt.
N-aduceti lampa! Mortii nu mai au dimineată.

Vreau beat să fiu într-una şi-aş vrea să dorm mereu.
Am renunţat să aflu ce-i bine şi ce-i rău.
Durerea, bucuria - la fel sunt pentru mine.
Căci zâmbetu-i solia tristeţii care vine.

Tu eşti, bătrână lume, palatul trist în care
Aleargă nopţi şi zile, spre moarte galopând.
Şi unde şahi de-a rândul visară fiecare
Mărire sau iubire - şi s-au trezit plângând.

Mă-ntreb: ce-mi aparţine cu-adevărat? Ce rost
Avui, când fără urmă am să mă pierd în moarte?
Un scurt incendiu-i viaţa. Văpăi de toţi uitate,
Cenuşă spulberată-n vânt: un om a fost.

N-aş fi venit aicea de-aş fi putut alege.
Şi chiar dacă-aş fi liber, spuneţi-mi, unde-aş merge?
Să nu te naşti mai bine-i. Dar cum să evităm?
...Acum însă că suntem - de ce să mai plecăm?

Beţivule, imensă urnă, eu nu ştiu cin' te-a modelat.
Ştiu doar că poţi să-ncapi trei vedre şi ştiu c-ai să te sfarmi curând.
Mult timp am să mă-ntreb atuncea: de ce ai fost oare creat,
De ce-ai fost fericit şi-acuma - de ce nu eşti decât pământ?

Prisos de strălucire eu lumii n-am adus.
Tot ce mă înconjoară - de mine-i mai presus.
Nedumerit şi singur mă-ntreb neîncetat:
De ce-am venit pe lume? De ce sunt alungat?

Prietenii mei unde-s? Călcatu-i-a-n picioare
Ne-ndurătoarea moarte? Dar noaptea mi se pare
Că-i mai aud cum cântă prin parcul adormit.
- Sunt morţi, ori poate numai sunt beţi de-a fi trăit?

Cu toate că-s frumoasă şi am parfum de lotuşi,
Deşi am ca laleaua obraz catifelat
Şi svelt ca chiparosul mi-e trupul, spune-mi, totuşi,
Ce scop avu cerescul Zugrav când m-a schiţat?

Incertitudinile credinței

Cât timp voi încerca să umplu cu pietre marea nesfârşită?
Dispreţuiesc şi libertinii, dar şi credinţa ipocrită.
Voi merge-n Rai sau în Gheenă? Dar mai întâi e-adevărat
C-aceste stranii ţări există? Care din voi le-a vizitat?

La orice pas, Părinte, ai pus câte-o capcană.
De-aş vrea ca să mă apăr, orice-ncercare-i vană.
Şi tu m-acuzi acuma zicând că-s vinovat.
Când Tu le faci pe toate, ce faci Tu e păcat?

Atât de larg eşti, Doamne, că nu-i nenorocire
Să n-o împărtăşească şi ultimul atom.
Dar ia aminte bine: de-ai fi şi Tu tot om,
N-ai da nici o smochină pe-aşa o fericire.

Mulţi cată-nţelepciunea în temple şi în Carte.
Pe alţii-i chinuieşte incertitudinea.
Dar unul stând ia pândă deodată va striga:
"Besmetici, adevărul nu e de nici o parte!"

"Ce mare este Domnul!" repetă muedinul.
Adânca desnădejde din glasul lui mă doare.
A cincea oară-i astăzi. Spuneţi-mi, de ce oare
Alah de sus ne-ascultă indiferent suspinul?"

Tu, cel ce arzi şi încă mai arzi, şi-ai merita
Să arzi în focul veşnic, de ce te rogi la zei?
Ce punte-ascunsă-aflat-ai ducând până la ei?
Prin ce putere rară îi vei îndupleca?

Trăit-am ani o sută sub dulcea-Ţi bunătate
Şi-aş mai trăi o sută făcând numai păcate.
Ca să măsor la urmă, din două ce-i mai mare:
Mânia Ta cumplită sau blânda-Ţi îndurare.

Ne-ai pus în suflet patimi adânci cât o vecie,
Şi-ai poruncit de-asemeni ca omul să se-abţie.
Nedumeriţi ne zbatem între porunci inverse.
Cum poţi să-nclini o cupă, iar ea să nu se verse?

Ai plămădit în mine un amalgam ciudat.
Mii de-ntâmplări bizare în.sufletu-mi se-aţin.
Când astfel e tiparul ce mi l-ai imprimat,
Mai bun decât atâta, cum pot eu să devin?

De inima-mi captivă, îndură-te, Părinte,
Şi de-al meu suflet, cupă a lacrimii eterne.
Îmi iartă paşii slobozi ce duc către taverne.
Şi, iartă-mi Doamne, mâna când cupa o cuprinde!

Mi-ai spart ulciorul, Doamne, şi vinul cel curat
În iarbă sângerează. Ce-mi mai rămâne-n loc?
Tu mi-ai închis şi drumul spre ultimul noroc.
Ucide-mă, dar află: Tu eşti acum cel beat.

Tu sau Te-ascunzi de lume, sau Te arăţi în toate
Şi te amuză - aceste efecte minunate
De a juca în lucruri. Căci Tu eşti şi actor
În propria Ta piesă - şi eşti şi spectator.

În temple şi biserici, moschei şi mănăstiri
Se-ascund cei ce au teamă de-a iadului urgie.
Dar cel care cunoaşte divina măreţie
Nu-şi răsădeşte-n suflet nici rugi nici tânguiri.

Beau vin şi mi se spune de unul şi de altul:
"Să nu mai bei, căci vinul duşman este de moarte
Al lui Alah". Atuncea - zic eu - pentru Prea-Naltul
Voi bea păgânul sânge. E-un act de pietate.

Te chinuieşte gândul că faci mereu păcate.
Din orice bucurie o vină ţi-ai făcut.
E fără rost tristeţea, Khayyām, căci dupâ moarte
Veni-va sau iertarea sau neantul absolut.

Întorsu-ne-am prieteni la vechiu-ne desfrâu.
Am renunţat la ceruri, la rugi şi cele sfinte.
Oriunde este-o cupă, Tu ai să vezi Părinte,
Cum curge-n gâturi vinul ca apa dintr-un râu.

Hai, s-aruncăm ţărână pe faţa cerului,
Ca să nu-mi vadă cupa, nici sânii tăi de nufăr.
Cui ruga ta s-o dărui, şi renunţarea cui,
Când ceru-i surd şi poate în el şi zeii sufăr?

De la-nceput voit-am să mă cunosc pe mine,
Şi-apoi de mine însumi„ de ce m-ai despărţit?
Şi dacă-n ziua-ntâia m-ai vrut mereu cu Tine,
De ce apoi, bezmetic, în lume m-ai zvîrlit?

Nu-i nici un om pe care absenţa Ta nu-l doare,
Pe toţi iluminatii i-ncântă-a Ta splendoare.
Deşi spre om privirea-Ţi nu vrea să se încline,
Nu-i nimeni să nu fie preocupat de Tine.

În ziua când tot cerul s-o prăbuşi, - când ceaţa
O să orbească aştrii şi s-or întuneca,
Te voi opri pe cale şi te voi întreba:
"Când singur tu mi-ai dat-o, acum de ce-mi iei viaţa?"

O gură parfumată arginţii mi i-a stors
Şi-ncrederea-Ţi în mine a năruit-o vinul.
Urmează Raiul? Iadul? Mi-aştept senin destinul.
Căci Iadul - cine-l ştie? Din cer, cine s-a-ntors?

Dervişule, aruncă acest văl înflorat
Şi-mbracă-al sărăciei vestmânt neîntinat.
N-ai să mai vezi pe nimeni grăbit să ţi se-nchine,
Dar ai s-auzi cum cântă tot cerul pentru tine.

Ascultă marea taină: când prima dimineaţă
Ilumina cuprinsul, Adam era deja
Făptura cea mai tristă, şi-ndurerat chema
Să se întoarcă noaptea, să vină iarăşi ceaţa.

O sută de religii nu fac cât vinul sacru,
O-nghiţitură face cât şaptezeci de rugi.
Afar' de vin, nu este un singur lucru acru
În stare să plătească un cer de îngeri dulci.

Spuneţi-mi ce-i mai bine? Să mergi într-o tavernă,
Sau să te tângui zilnic cu sufletul pustiu,
Îngenunchind în templu? Dar eu nu vreau să ştiu
De-Alah şi altă viaţă, căci stingerea-i eternă.

Sărmane om, nimica tu n-ai să ştii vreodată.
Nimic din ce-nconjoară această oră tristă.
Încearcă să-ţi faci Raiul, promis de zei odată,
Aici, căci altul poate dincolo nu există.

De ce incertul mâine te tulbură mereu?
Căci nu-ţi stă în putere să-i schimbi de astăzi faţa.
Trăieşte-adânc prezentul! Iar mâini? Nici Dumnezeu
Nu ar putea să spună ce taină-ascunde ceaţa.

Dincolo de pământ şi infinit,
Căutam să aflu cerul unde vine.
Şi-un glas solemn atunci s-a auzit:
"Şi cerul şi infernul sunt în tine."

Singurătatea omului

Să-ţi faci puţini prieteni. Din tine nu ieşi.
Căci prea des falsitatea credinţa ne-o înfrânge.
Când ţi se-ntinde-o mână, 'nainte de-a o strânge,
Gândeşte-te că poate te va lovi-ntr-o zi.

Să nu-ţi dezvălui taina din suflet celor răi.
Nădejdile, - ascunse să-ţi stea de lumea toată.
În zâmbet să te ferici de toţi semenii tăi,
Nebunilor nu spune durerea niciodată.

O, tânăr fără prieteni mai vechi de două zile,
Nu te-ngriji de Cerul cu-naltele-i feştile!
Puţinul să-ţi ajungă, şi zăvorât în tine,
Tăcut contemplă jocul umanelor destine.

Pe cei curaţi la suflet şi luminaţi la minte
Neîncetat să-i cauţi. Şi fugi de tonţi şi răi.
Dacă-ţi va da otravă un înţelept, s-o bei -
Şi-aruncă antidotul, un prost de ţi-l întinde.

Renume de-ai să capeţi, hulit vei fi de vulg.
Dar dacă te vei ţine departe de mulţime,
Uneltitor te-or crede. Cum, Doamne, să mă smulg,
Să nu mă ştie nimeni şi să nu ştiu de nime?

Mai toarnă-mi vinul roşu ca un obraz de fată.
Curatul sânge scoate-l din gâturi de ulcioare.
Căci, în afara cupe-i, Khayyām azi nu mai are
Măcar un singur prieten cu inima curată.

Cel care are pâine de astăzi până mâine
Şi-un strop de apă rece în ciobul său frumos,
De ce-ar sluji pe-un altul ce-i este mai prejos?
De ce să fie sclavul unui egal cu sine?

Când zările din suflet ni-s singura avere,
Păstrează-le în taină, ascundele-n tăcere.
Atât timp cât ţi-s limpezi şi văz, şi-auz, şi grai -
Nici ochi şi nici ureche, nici limbă să nu ai.

Nu ştie nimeni taina ascunsă Sus sau Jos.
Şi nici un ochi nu vede dincolo de cortină.
Străini suntem oriunde. Ni-i casa în ţărânâ.
Bea - şi termină-odată cu vorbe de prisos!

Târzii acum mi-s anii. lubirea pentru tine
Mi-a pus în mână cupa cu degetele-i fine.
Tu mi-ai ucis căinţa şi mintea îngereşte.
- Dar timpul, fără milă - şi roza desfrunzeşte…

Puţină apă şi puţină pâine
Şi ochii tăi în umbra parfumată.
N-a fost sultan mai fericit vreodată
Şi nici un cerşetor mai trist ca mine

Atâta duioşie la început. De ce?
Atâtea dulci alinturi şi-atâtea farmece
În ochi, în glas, în gesturi - apoi. De ce? Şi-acum
De ce sunt toate ură şi lacrimă şi fum?

Bătrân sunt, dar iubirea m-a prins iar în capcană.
Acum buzele tale îmi sunt şi vin şi cană.
Mi-ai umilit mândria şi biata raţiune,
Mi-ai sfâşiat vestmântul cusut de-nţelepciune.

Tu vezi doar aparenţe. Un văl ascunde firea.
Tu ştii de mult aceasta. Dar inima, firava,
Tot vrea să mai iubească. Căci ni s-a dat iubirea
Aşa cum unor plante le-a dat Alah otrava.

"Trăieşte-ți clipa! Căci *clipa*-i viața ta!"

Viaţa se grăbeşte, rapidă caravană.
Opreşte-te şi-ncearcă să-ţi faci intensă clipa.
Nu mă-ntrista şi astăzi, făptură diafană,
Mai toarnă-mi vin! Amurgul m-atinge cu aripa…

Bea vin! în el găsi-vei Viaţa-fără-moarte.
Pierduta tinereţe din nou ţi-o va reda,
Divinul timp al rozei şi-al inimii curate!
Trăieşte-ţi clipa dată! Căci clipa-i viaţa ta!

Grăbite ca şi apa şi repezi ca un vânt
Ce-aleargă prin pustiuri, fug zilele-mi puţine.
Şi totuşi două zile indiferente-mi sunt:
Ziua de ieri şi ziua care-o să vină mâine.

Nu depăşi prezentul cu gândul! Ştii tu oare
Măcar dacă-ai să termini cuvântul început?
Mâini poate deja fi-vom asemeni celor care
De şaptezeci de veacuri în neant au dispărut.

În parfumatul prier, când - beată de iubire -
Tu îmi întinzi paharul, eu uit ziua de mâine.
De m-aş gândi atuncea la rai şi mântuire,
N-aş preţui, iubito, mai mult decât un câine.

Se-ntoarce anotimpul suav al tinereţii.
Mi-e dor de vinu-acesta în care înfloresc
Surâsurile toate. Chiar aspru-l preţuiesc.
Nu mă certaţi. E aspru, căci, are gustul vieţii.

Nu caut nici minciună nici adevăr viclean.
Dar veşnic s-în cătarea de vin trandafiriu.
Mi-e părul alb, prieteni. Am şaptezeci de ani.
Vreau să mă bucur astăzi. Mâini - poate-i prea târziu.

Culege din viaţă tot ce-i surâs şi floare.
Serbează orice clipă! la cupa cea mai mare!
Alah nu ţine seama de vicii sau virtuţi.
Nu numără mătănii, nici ochii ce-i săruti.

Priveşte-n jur: durerea cu mii şi mii de feţe.
Cei dragi sunt morţi. Eşti singur cu palida tristeţe.
Ridică însă fruntea! Culege tot ce-atingi!
Trecutul e-un cadavru. Nu este timp să-l plângi.

Cât de sărac e-acela ce nu poate să spună:
"Sunt beat mereu de vinul cel tare al iubirii!"
Cum poate el să simtă în zori uimirea firii
Şi noaptea vraja sfântă a clarului de lună?

Nimic nu mai m-atrage. Dă-mi vin! la astă seară
Cea mai frumoasă roză din lume-i gura ta.
Dă-mi vin! Să strălucească aprins la fel ca ea!
Căinţa mea să fie ca bucla ta, uşoară...

Noi nu vom şti vreodată ce ne aşteaptă mâne.
Tu bucură-te astăzi! Atâta îţi rămâne.
la cupa şi te-aşează sub luna de cleştar,
Căci mâine poate luna te va căta-n zadar.

Ce ruşinos e timpul celui gândind amar
Că-n lume afli zilnic în loc de îngeri, râme.
Ci tu în cânt de harfă bea vin dintr-un cleştar,
Căci poate mâini cleştarul o piatră-o să-l sfărâme.

Fă-ţi rost de vin şi-o fată cu chip de heruvim,
- dacă heruvi există. De Rai grijă să n-ai,
căci în afara dragei şi-a cupei - ce alt Rai
mai dulce-i, - dacă este ceva ce Rai numim.

Pe drumul spre iubire cădea-vom în curând.
Nepăsător destinul ne va călca-n picioare.
Ridică-te copilă - o, cupă vrăjitoare!
Dă-mi buzele aprinse cât încă nu-s pământ!

Nădejdi nesăbuite mi-au risipit, iubito,
În vânt mulţi ani din viaţă. Dar timpul ce-mi rămâne
Din plin de-acum trăi-l-voi. Vreau prin intensul mâne
S-ajung din urmă viaţa pe care n-am trăit-o.

Vreau doar o cupă plină, o pâine de jumate
Şi-o carte de poeme. Şi dacă sunt cu tine,
Chiar stând într-o ruină, - mai fericit ca mine
Nici un sultan nu este cu-o sută de palate.

În zori într-o tavernă s-a auzit un glas:
"O, voi nebuni de viaţă! Voi, tineri veseli! Vinul
Turnaţi-l iar în cupe, 'nainte ca destinul
Cu lacrime să umple paharu-acestui ceas!"

Nu mai cârti, nu geme - durerea mea! Tăcere!
Îţi voi găsi balsamul ce vindecă şi minte!
Vreau să-mi revăd iubita, cât inima o cere.
Vreau să trăiesc! Căci morţii nu-şi mai aduc aminte.

Nu-ţi răsădi în suflet copacul întristării,
Ci răsfoieşte zilnic a desfătării carte.
Bea vin şi poartă-ţi paşii pe căile-ncântării,
Căci măsurat ţi-e drumul de la surâs la moarte.

Sfârşit e Ramazanul! O, inimi vestejite!
Se-ntoarce bucuria! Vor vinde iar surâsuri
Cei care poartă vinul - neguţători de visuri.
Redaţi-mă vieţii, chemări ale iubitei!

În loc s-o faci să cânte cu fiece zvâcnire,
Tu inima ţi-ai pus-o în lanţuri de mâhnire...
Iar mintea ta şi chipul ţi le-ai îndoliat.
- Mă tot uimesc într-una: "Ce ignorant ciudat!"

Priveşte! Trandafirul se leagănă în vânt.
Ce pătimaş îi cântă de sus privighetoarea!
Bea! Ca să uiţi că vântul va scutura azi floarea
Şi va lua cu dânsul fermecătorul cânt...

Ce-i înţelept? Să-ţi bucuri cămările fiinţei
Având în mână o cupă. Ce-a fost şi ce-i de faţă
Să nu te mai frământe. Fă-ţi dintr-o clipă-o viaţă
Şi sufletul sloboade-l din temniţele minţii.

Nimic n-au să te-nveţe savanţii. Dar alintul
Suav al unor gene o să te instruiască
Ce este fericirea. Preschimbă-n vin argintul,
Căci ţărna e grăbită ca sâ te găzduiascâ.

S-au desfăcut în juru-mi, aprinşi iar trandafirii.
Desfă-ţi şi tu simţirea în bucuria firii.
C-un înger blond alături, ia cupa şi-o deşartă,
Căci îngerul cel negru al morţii-aşteaptă-n poartă.

Vinul - eliberator

O, vinul mă inundă în marea lui lumină!
Se risipeşte ceaţa ce-a fost sau ce-o să vină.
Cad lanţurile grele de rob întemniţat
Şi într-un nimb de aur - renasc eliberat.

Acest vin în esenţa-i sub zeci de forme-apare:
Când pasăre, când plantă, când stea, când nenufar.
Să nu crezi că prin asta înseamnă că el moare.
Esenţa sa-i eternă. Doar formele dispar.

Să dăm pe vin avutul ce n-a fost cheltuit,
'Nainte ca-n ţărână şi-n noapte să intrăm.
Căci ţărnă în ţărână, prieteni o să stăm,
Fără de vin şi vise - şi fără de sfârşit...

Ni-i vinul şi prieten şi aur şi noroc.
De cer nu ne e fricâ, nu-i cerem îndurare.
Căci suflete şi inimi şi cupe şi ulcioare
N-au teamă de ţărână, de apă şi de foc.

Trăiesc iar anii tineri. Aprinsul tămâios
În flăcări să mă ardă, căci - iată - vine ceaţa.
Vin! Nu importă care. Nu sunt pretenţios.
Pe cel mai bun găsi-l-voi la fel de-amar ca viaţa.

Acum din fericire doar numele persistă.
Iar cel mai vechi prieten tot vinul nou rămâne.
Mângâie cupa plină. E singurul tău bine
În ora asta goală, în ora asta tristă.

De ai alăturea de tine două măsuri de vin şi-o cupă,
Să bei în orice adunare, şi când eşti singur iarăşi bea!
Căci Cel ce face şi reface tot ce-i în lume nu se-ocupă
Nici de musteti ca ale tale şi nici de bărbi cum e a mea.

De-i dăm să bea, şi-un munte o să danseze-n soare.
Dispreţuirea cupei e cea mai grea smintire.
Tu-ai vrea să schimbi paharul pe viaţa viitoare?
Dar vinul e un suflet ce dă desăvârşire.

În vin cel înţelept găseşte extazul celora Aleşi.
El ne redă şi tinereţea şi ce-am pierdut şi ce ni-i dor.
În flăcări aurii ne arde într-un ameţitor vârtej.
Dar şi tristeţea ne-o preschimbă într-un izvor răcoritor.

Imperiile toate pentru o cupă plină!
Toată ştiinţa noastră pe parfumatul vin.
Cântările iubirii pe glasu-i cristalin
Şi slava lumii pentru curata lui lumină!

Înneacă-n vin şi teama şi umbrele tristeţii!
N-ai să mai şovăi între nenumărate secte.
Căci vinu-i filtrul magic al liniştii perfecte.
E-un alchimist ce schimbă în aur plumbul vieţii.

Cei mărginiţi la minte şi cei trufaşi susţin
Că între trup şi suflet ar fi deosebire.
Eu ştiu un singur lucru: tu vei afla în vin
Uitarea care-mpacă nemărginita fire.

Turnaţi-mi vin! Să curgă prin vine-n val, de-a-nnotul!
Fără răgaz să fiarbă în creieru-obosit!
Umpleţi-mi altă cupă! Ah! O minciună-i totul!
Mai toarnă-mi, hai, mai iute! Am şi îmbătrânit!

Nu mă certaţi! Lăsaţi-mi pe masă vinul bun!
Căci ascultaţi: atuncea când beau, aud ce spun
Narcişii, trandafirii şi-aprinsele lalele.
Aud chiar şi cuvântul nespus al dragei mele.

O, vin fără credinţă! De mult m-ai dezbrăcat
De haina pietăţii. Şi, totuşi, vrei să-mi spui:
Cum poate podgoreanul să-şi vândă vinul lui?
Ce poţi să cumperi oare mai bun şi mai curat?

Mâhnire, câtă vreme vei da cu cenuşiu
Pe trandafiri, pe buze, pe cerul de safir?
Umpleţi-mi iarâşi cupa, prieteni, căci nu ştiu
De-am să expir parfumul pe care îl inspir.

Aud zicând că vinul e singurul balsam.
Atunci - tot vinul lumii aduceţi-mi! Căci am
Atâtea răni! Tot vinul din toate vrănile!
Iar inima păstreaze-şi deschise rănile!

Secretul fericirii doar cupa ne învaţă.
Căci mintea cleveteşte şi deseori dezarmă.
De mai cârteşte încă, o voi scuipa în faţă.
Mai dă-mi o-nghiţitură de vin... ca să adoarmă.

Cunosc la chip Fiinţa şi ştiu şi Nefiinţa.
Cunosc şi Dinlăuntrul a tot ce-i sus şi jos.
- Ce ruşinată însă mi-ar rămânea ştiinţa,
De-aş pune-un singur lucru de cupă mai presus!

La margini de ulcioare alesu-ne-am altarul
Şi demni de a fi oameni, bând vinu-am devenit.
Sub bolţile tavernei sorbind din plin nectarul
Am câştigat iar timpul în temple irosit.

Din nou în iarbă, iată, un nour lăcrămează.
Ca să trăieşti bea vinul cu magice culori.
Azi eu contemplu roua ce-n iarbă irizează.
Mâini, cine pe mormântu-mi o să contemple flori?

Sub cerul îndărădnic bea vin, căci locuieşti
O lume a durerii. De la Principiu până
La ultima zi - ţărnă e tot. Tu să trăieşti
Ca om care se află deasupra, - nu sub tină.

O, roză, eşti asemeni c-un chip ceresc de zână!
O, vin - rubin cu raze ce-n suflet se desfac!
Capricioasă soartă! Îmi pari tot mai străină
În orice ceas - şi totuşi, parcă te-aş şti din veac!

Beau vin precum bea apă o salcie din râu.
Alah, le ştie toate, spui tu. Când m-a creat
Ştia c-are sâ-mi placă să beau. Dacă m-abţiu
Eu i-aş ştirbi ştiinţa şi-aş face un păcat.

Bea vin, căci el dă minţii supremă strălucire,
Credinţelor lumină şi inimii uimire.
De-ar fi băut şi dracul un strop, s-ar fi-nchinat
Cu o mie de mătănii la tot Adamul beat.

'Nainte ca al morţii pahar să te îmbete
Şi-a timpului rotire în neant să te alunge,
Tu soarbe vin din cupă cât pentr-un ev de sete.
Să nu ai mâna goală, în lut când vei ajunge.

De-un veac tot laud vinul. Mai sus de el nimic
Nu are preţ. În cupă stă Firea şi Nefirea.
Tu crezi că-nţelepciunea te-nvaţă fericirea?
Ci află: - acest maestru mi-e doar un ucenic.

Pe cei ce beau se spune că Ceru-o să-i condamne.
Cât adevăr e-n asta, eu n-aş putea să ştiu.
Dar dacă băutorii şi-ndrăgostiţii, Doamne,
Vor merge-n iad, desigur că raiul e pustiu.

Puterii lui Kai-Kaus prefer ulciorul plin.
Dau glorii şi dau aur pe cupa mea de vin.
Respect pe-ndrăgostitul gemând de fericire,
Detest pe ipocritul scâncind în mănăstire.

Bea vin! Curând vei trece şi tu supremul prag.
Şi nu vei lua cu tine nimic din ce ţi-i drag.
Aceasta-i marea taină: laleaua scuturată
Nu înfloreşte iarăşi, o, Saki, niciodată.

Coranul - cartea sfântă - citimu-l câteodată,
Dar cine se desfată cu el în orice ceas?
Pe cupa plină însă o maximă-i gravată
Pe care zi şi noapte o soarbem cu nesaţ.

Cât ţine-o zi? Doar spaţiul dintre inspir şi-expir.
Bea vin, şi intervalul să-l umpli-aşa deplin.
Când Lumea tot ruinează şi-ţi frânge-al vieţii fir,
Imit-o zi şi noapte ruinându-te în vin.

Suprema înțelepciune - detaşarea

O, vino cu bătrânul Khayyām, şi vezi de-nvaţă
Înţelepciunea-i sfântă: ştim că această viaţă
E-un zbor înfrânt, iar restul atât e - o minciună.
Corolele se-nvoaltă anume ca să-apună.

Cerească boltă pare o ceaşcă răsturnată.
Sub ea-nţelepţii temniţi de teorii ocupă.
Tu să imiţi iubirea dintre ulcior şi cupă,
Ce sorb stând gură-n gură licoarea fermecată.

Nu judeca pe nimeni, ci cată să-nţelegi.
Eu beau, dar aminteşte-ţi că ai şi tu păcate.
De vrei s-ajungi la pace şi seninătate,
Apleacă-te asupra durerii lumii-ntregi.

Cel ce-a cules în viaţă al Cunoştinţei Măr,
Pe-adevărata Cale purta-va paşii săi.
Numai acela ştie că azi e ca şi ieri
Şi mâini va fi asemeni cu Ziua cea Dintăi.

Un vânt de miazănoapte a vestejit azi floarea
Pe care o cântase în zori privighetoarea.
N-o plânge însă. Roza se va-nnoi mereu,
În timp ce noi dormi-vom în ţărnă somnul greu.

La vremea primăverii pe margini de alee
Cu bunii tăi prieteni şi-o fată cum e crinul...
Aduceţi-mi o cupă! Cei care-n zori beau vinul
Nu ţin de sinagogă, de templu sau moschee.

Răsplata cuvenită iar n-a venit. Zâmbeşte!
Să crezi că-un lucru poate fi altfel, nebunie-i.
Căci totu-i scris în cartea pe care-o răsfoieşte
La întâmplare vântul uituc al veşniciei.

Nu am cerut să fiu. Mă străduiesc
Să trec fără uimire sau mânie.
Plecând, nu-ntreb pe nimeni dacă ştie
Ce-a fost popasul straniu pământesc.

Natura cu-ale sale stihii şi elemente,
Sofismul şi-adevărul - îmi sunt indiferente.
Dă-mi vin şi-atinge harfa cu modulaţii moi
Asemeni cu-ale brizei ce trece ca şi noi...

A stelelor rotire care-nconjoară firea
Provoacă ameţeală la cei din valea lunii.
Khayyām, ţine-te bine de firu-nţelepciunii,
Pe când în jur dansează din veac nemărginirea.

În para aurorii înalţă cupa plină
Cu vinul ca laleaua! O altă cupă-nchină
lubitei ce-ţi surâde. Pe-aprinsele ei buze
Să sorbi adânc căci mâine vei fi un pumn de spuze...

Nu poţi aprinde marea, nici omul să-l convingi
Că fericirea multă adeseori înşală.
Căci cupa care-i plină, uşor chiar de-o atingi,
Se varsă. Dar intactă rămâne cupa goală.

Aş vrea să-ţi spun o taină omisă din Scripturi:
Din tină de mâhnire e omul încropit.
Adună-aici o vreme ceva fărâmituri
Şi-pleacă apoi cu grabă în neantul nesfârşit.

Când zorii strălucire pe sânii Terei varsă,
la cupa şi goleşte-o! Dă-ţi lacrima pe-un cânt,
Căci zori mereu veni-vor spre noi cu faţa-ntoarsă,
Când noi vom fi cu faţa întoarsă spre pământ.

Nu fii mâhnit că lumea-i perfidă şi nedreaptă.
Nu-ţi aminti şi astăzi de cei ce nu mai sunt.
O fată ca o roză şi cupa te aşteaptă
Surâzătoare. Viaţa nu ţi-o zvârli în vânt.

De-a lumii nedreptate cât timp roşi-vom oare?
Cât timp vom arde-n focul acestei lumi stupide?
Ridică-te şi-alungă chemările-i perfide
Şi să serbăm parfumul şi-a vinului culoare!

Plângea un strop de apă: "Sunt despărţit de Mare!"
Zâmbi atuncea Marea: "Noi suntem totul. Oare
Supremul zeu nu-i unda? Deşi suntem departe,
Un punct ce nu se vede abia de ne desparte."

Îmi deghizez tristeţea, căci pasărea rănită
Se-ascunde ca să moară. Vin! Şi să spunem glume!
Vin, trandafiri şi cântec! Şi tu aici, anume,
Cu-a ta indiferenţă, frumoasa mea iubită!

De vrei s-atingi sublima singurătate-a serii
Şi-a stelelor înalte, desparte-te de toate:
Prieteni şi iubite. Nici lacrimă durerii
Străine să nu dărui, nici zâmbete-nşelate.

Zădarnic cercetasem şi cărţi şi înţelepţi
Şi-am întrebat la urmă şi cupa: "Ce va fi
Când am să plec din lume?" Ea gura îşi lipi
De-a mea: "Bea vin! Din moarte n-o să te mai deştepţi."

Acestei lumi nedrepte să nu-i dai viaţa ta.
Nu-ţi aminti durerea ce-a fost şi ce-o să vie.
Lângă o zână albă cu sâni de iasomie
Ascunde-te de lume cu-o cupă-alăturea.

Dacă eşti beat, Khayyām, fii fericit. Şi dacă
lubita te alintă, fii iarăşi fericit.
lar când visezi că nu eşti, zâmbeşte mulţumit,
Căci moartea e neantul pe veşnicia-ntreagă.

Tu te hrăneşti cu fumul sărac din vatra lumii.
Cât o să-ţi chinui mintea cu-a fi şi a nu fi?
Nu-ţi irosi câştigul de fiecare zi
Cârpind la zdreanţa vieţii pe care-ai s-o dai humii.

Mâini vom pleca, prieteni. De ce să ne lipsim
De vinul roşu şi-o fată cu chip de serafim?
Câţi au murit cu gândul că lumea e eternă?
Când n-oi mai fi, ce-mi pasă de-i veche sau modernă?

Cât timp au să te-nşele parfumuri şi culori?
Ce-i rău, ce-i bine - Cartea pe cei naivi învaţă-i.
De-ai fi tu chiar izvorul Zemzem, chiar apa vieţii,
Tot în pământ la urmă tăcut ai să cobori.

Ferice-acel ce-n lume străin şi liber trece,
Fără să creadă-n secte şi în porunci divine.
Ca vulturul se-nalţă spre cer, şi nu petrece
Ca bufniţele printre tenebre şi ruine.

Să beau şi să mă bucur - aceasta-i partea mea.
Indiferenţi mi-s zeii şi orice erezie.
De-ntreb mireasa lumii: "Ce dotă mi-aduci mie?"
Ea-mi spune: "A mea dotă e bucuria ta."

Urzeşte lumea, Doamne, din nou sub ochii mei,
Să-ţi spun cum s-o faci altfel. Şi-apoi te-aş mai ruga
Să-mi dai o altă viaţă. Sau - mai curând - de vrei,
Ai milă şi mă şterge pe veci din Cartea ta.

Închide Coranul şi liber gândeşte
Şi liber la toate în jur să priveşti.
Dă totul şi iartă oricui te răneşte
Şi-ascunde-te-n taină când vrei să zâmbeşti.

Tu, ce eşti rezumatul Creaţiei întregi,
Nu mai cerca din pierderi câştigul să-l alegi.
la cupa grea din mâna paharnicului vieţii.
Uita-vei şi-astă lume şi cea din ţara ceţii.

Nu cheltui-n tristeţe părelnica ta zi!
Pe drumul nedreptăţii să-ţi fie calea dreaptă.
Şi pentru că la capăt neantul ne aşteaptă,
Închipuie-ţi că nu eşti - şi liber ai să fii.

Sloboade-mă Părinte, de-un calcul fără capăt.
Cu minusuri şi plusuri. Vreau ca să ies din mine.
Un sclav sunt câtă vreme cunosc ce-i rău, ce-i bine.
Dar vinul libertatea mă face să-mi recapăt.

Când laşi ca a ta frunte la idoli să se-nchine,
Tu ieşi din tine însuţi ca să te-ntorci în tine.
Când sorbi o-nghiţitură din vinul roz în spume,
Tu te desparţi de tine şi te desparţi de lume.

Azi ce-am să fac? Voi merge la umbră c-un ulcior?
Voi medita? Voi scrie? - O pasăre-a trecut
Şi-acum se pierde beată în cerul arzător.
Ca dânsa m-aş vrea liber, - sus - în necunoscut.

De-aşi fi cu zeii-asemeni, aş arde-ntreaga lume
Şi-aş face-o alta-n care Adam - eliberat -,
Să poată lesne-atinge tot ce-un om a visat
Şi fiecărui lucru să-i dea nou sens şi nume.

Eşti trist? Adu-ţi aminte că-n jur atâţia sufăr.
Şi că dureri mai grele în univers pot fi.
Alege-ţi o femeie cu sânii albi, de nufăr.
Să n-o iubeşti. Nici dânsa să nu poată iubi.

Cel care nu refuză tot ce-l momeşte-n jur
Un sclav e al dorinţii şi-o victimă-a durerii.
Tu sufletul păstrează-l mereu desprins şi pur.
Să nu cazi în capcana amară a plăcerii.

Înţelepciunea-n viaţă-i deplina renunţare
La orice lucru. Altfel, amar te vei căi.
Doar rupt de orice grijă înseninat vei fi.
Afar' de asta totul e chin şi tulburare.

Un joc de artificii e lumea: umbre vane.
Înneacă-le în cupă păstrându-ţi mintea trează.
Şi izbăvit eşti astfel de-aceste vagi icoane
Şi gândul imposibil ce zilnic te-asaltează.

Există două lucruri la baza înţelepciunii
Şi două revelaţii deschise-s pentru unii:
Să nu te-nfrupţi din toate ce se numesc mâncare
Şi să te ţii departe de tot ce viu îţi pare.

Îţi place să sorbi cupa cu buze rubinii.
Îţi place să sorbi viersul de harfă şi de flaut.
Dar astea sunt deşarte. Căci dacă n-am să caut
Să mă desprind de toate - nimica nu voi fi.

În vin o moarte afli. Ci-n cupă o magie-i,
Căci neantul-acesta naşte o ramură-a veciei
Mă reînvie suflul lui Dumnezeu pe cruce
Şi moartea cea carnală în hău de mine fuge.

O, inimă, te doare popasul pe pământ.
Aruncă de pe suflet al lutului vestmânt.
Şi-astfel, desprins de tină, în sfântă curăţie,
Spre ceru-nalt să-ţi afli şi sens şi bucurie.

Eu vinu-l sorb nu pentru o mulţumire strâmtă,
Nu beau pentru refuzul vreunui dumnezeu,
Nici pentru ca să tulbur morala cea mai sfântă.
- Ci, bând - respir o clipă, ieşind din strâmtul eu.

Condiţia umană cu greua-i umilire
Dizolv-o în delirul beţiei. Mântuiţi
Vom fi astfel - şi-n ceruri, de trupuri despărţiţi,
Plutim desprinşi dincolo de orice-ngrădire.

La cei răi nu-mi voi spune, nici celor buni secretul.
A gândului esenţă în verb săracă-ar fi.
Eu văd un loc mirific, dar nimănui nu-ncredu-l,
O taină am pe care n-o pot dezvălui.

Poezia absolută

În juru-acestei roze pluteşte-o fină boare.
E-un nimb fragil de ceaţă? Vrej de parfum e oare?
Un rest din vălul nopţii e părul tău de maur?
Trezeşte-te, căci zorii în cupe toarnă aur...

Surâs şi puritate! O, răsărit divin!
În cupe scânteiază câte-un imens rubin!
Fă dintr-un ram de santal o harfă să vibreze
Şi arde altă creangă ca să ne parfumeze!

Din flori cereşti coboară petale de lumină
Şi-alcătuiesc corole de aur în grădină.
În cupa cum e crinul torn vin cu-obraz de rază.
În asfinţit nori vineţi mor în apoteoză...

În zori stropi puri de rouă pun perle pe lalele.
Duios şi-nclină fruntea timide viorele.
Iar mugurele rozei plăpânde şi sfioase
Îşi strânge-n juru-i pudic tunica de mătase.

În astă seară vinul mă-nvaţ-un sens mai pur:
Cu sânge cast, de roze, paharele ni-s pline,
Iar cupa-i modelată din închegat azur.
Şi noaptea-i pleoapa unei lăuntrice lumine...

Mă fascinează pururi un chip frumos de fată
Şi mâna-mi are veşnic magnet pentru pahar.
Căci orice-atom din mine se bucură de-un har,
Oricărei părţi din mine o bucurie-i dată.

Ieri dis-de-dimineaţă cu-o fată ca o stea
Sorbeam parfumul nopţii şi vinul roz şi ora.
Ca perla-n scoică vinul aşa intens lucea,
Încât trezi deodată din somnu-i aurora.

Din cripta mea arome de vin au să emane,
Încât cei ce vor trece pleca-vor îmbătaţi.
Şi-atât senin pluti-va în nimburi diafane,
Că-ndrăgostiţii sta-vor în loc transfiguraţi.

Un câmp de roze-i lumea. Privighetori le cântă.
lar fluturii sunt oaspeţi. Când nu-s privighetori,
Nici trandafiri, nici fluturi - am stele-n loc de flori,
lar şoapta ta e harfa ce-mi face ora sfântă.

Puţin mai mult vin roşu, pentru ca trandafirii
Pe-obrajii tăi, iubito, mai vii să se deschidă.
Khayyām, puţin mai multă tristeţe fericirii,
Căci în curând iubita va-ncepe să-ţi surâdă.

E-april. Pluteşte-n aer o vrajă de nespus.
Se nasc din nou speranţe şi-ndemnuri de a fi.
Fiece floare albă e mâna lui Moisi
Şi-n fiecare briză respiră, blând, lisus.

Zefirul răcoreşte obrajii rozelor
Şi-n umbră parfumată ne mângâie extazul.
Atât de plin de vrajă şi de noroc e ceasul,
Că tristul ieri dispare ca fulgul de uşor...

Noi suntem sensul unic al veşnicului Faur
Şi noi esenţă primă din ochiul său curat.
Al lumii cerc l-aseamăn cu un inel de aur
În care omul este rubinul încrustat.

Toţi idolii pe care atât i-am adorat
Mi-au sângerat credinţa cu răni ce nu se vindec.
Mi-ai înnecat tristeţea în vinul parfumat
Şi mi-au vândut la urmă renumele pe-un cântec.

Cu trandafiri se umple azurul de cleştar,
În aer curge-n picuri viersul privighetorii.
- Când ştii că-n clipa asta smintiţi visează glorii...
Ce mătăsos ţi-e părul şi trupul cât de clar!

Când vioreaua-n haină de ametist apare.
lar roza la suflarea zefirului se-nvoaltă,
Bea vin c-un trup alături, sculptat de-o fină daltă
Şi sparge apoi cupa cuprins de încântare!

Când te-a secat de lacrimi viaţa care doare,
Gândeşte-te la roua din geana unei flori.
Şi când ai vrea ca noaptea din urmă să coboare,
Gândeşte la trezirea unui copil în zori.

Trezeşte-te căci zorii în noapte-au aruncat
Cu pietre, şi toţi aştrii din cer i-a alungat.
Şi, iată, vânătorul din Est c-un nimb de aur
L-a prins în laţ pe Turret, vestitul rege maur.

Mai toarnă-mi vin în cupă! Mi-e inima bolnavă.
Vin roz ca trandafirii. Vin vechi de tămâioasă.
Vin, ca să-nnec tristeţea! Iar mâna ta duioasă
Să-nlăcrămeze harfa din strune de mătase...

Duh clar de vin e-n cupă, - şi-n vasul de cleştar
Un suflet străveziu e. Cel ce-i opac şi van
Nu-i demn să-mi stea la masă. Doar sfântul meu pahar.
Căci el este deodată şi dens şi diafan.

Zefirul blând desface a rozei fină haină.
Divina-i frumuseţe privighetoarea-ncântă.
Mergi şi te odihneşte la umbra ei cea sfântă,
Căci ţărna-i dă viaţă şi ea din nou o-ntaină.

Ce zi frumoasă-i astăzi! Şi cât de blând zefirul!
În rouă-şi spală faţa aprinsă trandafirul.
Privighetoarea-i spune în grai străvechi şi sfânt:
"Îmbată-te tot timpul de-arome şi de cânt!"

Voi, fetelor frumoase, cu-obraji de catifea,
E mai. Vom face-un lucru oprit de Sfânta Carte:
O să vărsăm în iarbă vin roz până departe
Şi-o să schimbăm grădina în cîmpuri de lalea.

Când briza dimineţii desface-a rozei haină
Şoptindu-i: "Toporaşul s-a desfăcut în luncă" -
Demn să trăiască-i numai cel ce contemplă-n taină
lubita care doarme, bea cupa şi-o aruncă.

Priveşte cedrul mândru! Atâtea braţe are!
Dar nu ca să cerşească, ci ca s-adune soare.
Şi limbi nenumărate au nuferii şi crinii.
Vorbesc însă limbajul tăcerii şi-al luminii.